

ที่นี่...รายการ "ตะวันพรรษา" รวบรวม หงษ์สุวรรณ เรื่องและภาพ

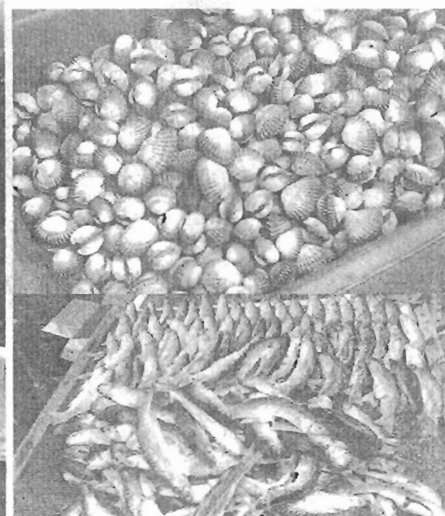

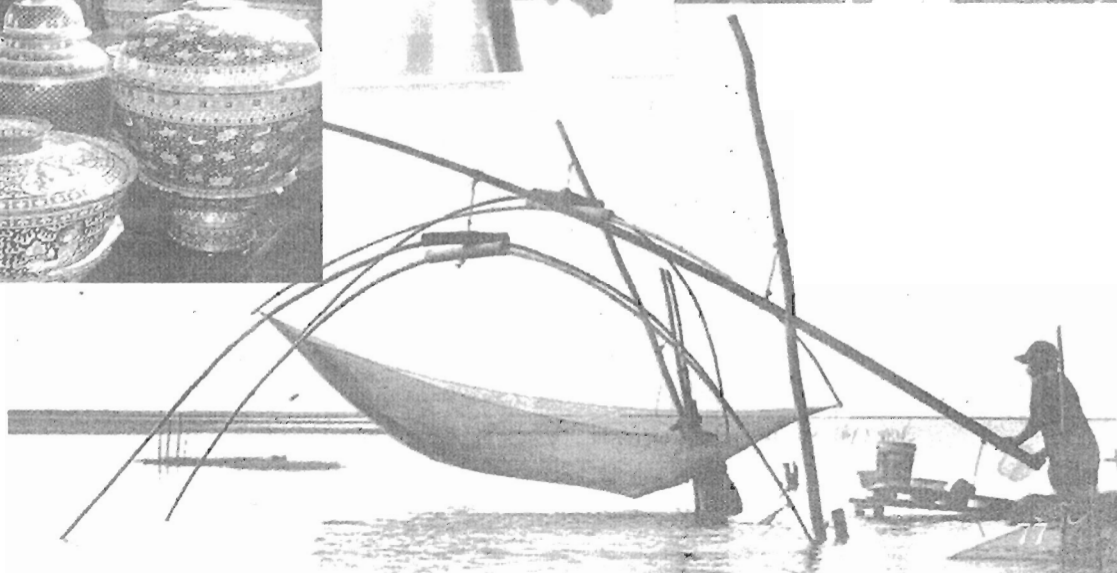
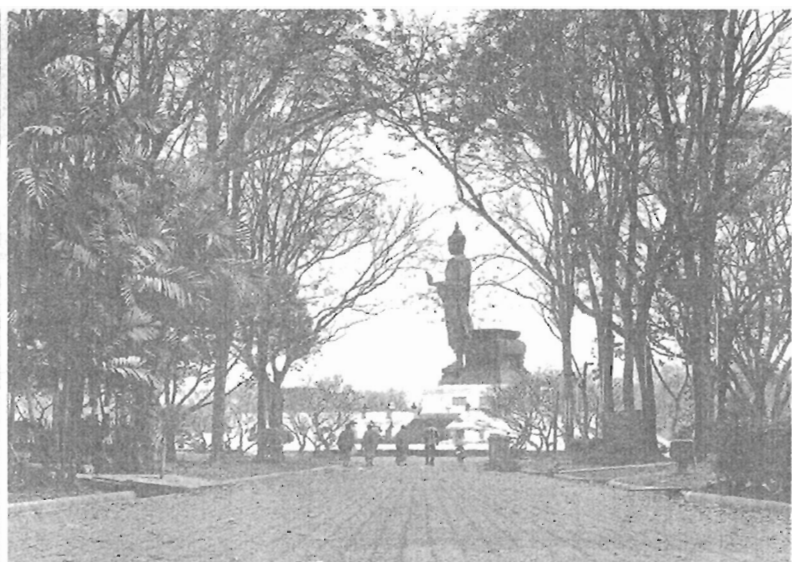
เที่ยวท่องล่องชม "วิถีชุมชน" สมุทรสาคร-นครปฐม-สมุทรสงคราม

การน้อมนำ "แนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" มาแก้ปัญหาการดูแลสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม ทำให้หลายคนได้ตระหนักถึงผลลัพธ์อันยิ่งใหญ่ ที่เกิดขึ้นได้จากการ "ลงมือปฏิบัติ" ซึ่งเป็นเสมือนบททดสอบความพร้อมของ "วิถีชีวิตชุมชน" ในการรับมือกับปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีสติ มีเหตุผล และรอบคอบ ด้วยความรู้ควบคู่กับคุณธรรม

...อ่านต่อหน้า 89

จังหวัดสมุทรสงคราม นครปฐม และสมุทรสงคราม เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีวิถีชีวิตในชุมชนที่เรียบง่ายผูกพันกับสายน้ำ ลำคลอง และตลาดย่านการค้ามากมายตลอดสองฟากฝั่งที่มีแม่น้ำไหลผ่าน คือ **แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำท่าจีน และแม่น้ำนครชัยศรี** หากใครมีโอกาสดำไปเยือนแม่เพียงสักครั้งหนึ่ง จะได้พบธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ เต็มไปด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ และวิถีชีวิตของคนในพื้นที่

สถานที่ได้รับเชิญจาก **ทวิทย์ รมยาคม (ต๋อง)** และ **ประสิทธิ์ สัจจาศิริ (เต็ง)** งานข่าวในประเทศ กองประชาสัมพันธ์ในประเทศ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เชิญให้เดินทางไปทำข่าว **โครงการ “กิน เที่ยว ท่อง ส่องวิถีชุมชน”** ที่จังหวัดสมุทรสาคร-นครปฐม-สมุทรสงคราม (2 วัน 1 คืน)

คณะสื่อมวลชนออกเดินทางจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จุดหมายแรก คือ **หมู่บ้านเบญจรงค์ ดอนไถ่** อ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร เป็นหมู่บ้าน OTOP เครื่องเบญจรงค์ที่มีชื่อเสียงของจังหวัด ได้รับการคัดเลือกเป็น **“ย่านการค้า จ.สมุทรสาคร”** สินค้าทุกชิ้นมีความประณีตงดงาม จึงเป็นที่สนใจของทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เข้ามาเยี่ยมชม ศึกษาดูงาน ชมการสาธิตขั้นตอนการผลิต เลือกซื้อผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง

อุไร แดงเอี่ยม (อุไรเบญจรงค์) ประธานหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ เล่าให้ฟังว่า หมู่บ้านเบญจรงค์

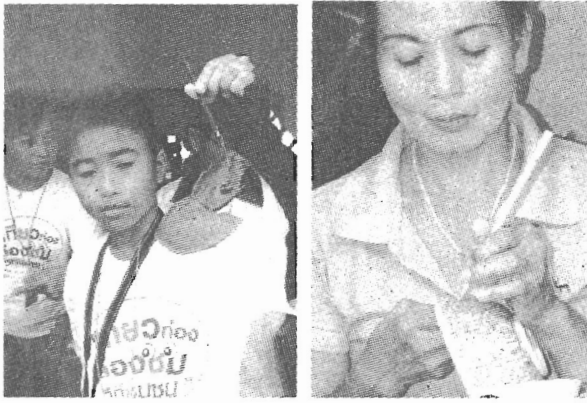
ดอนไถ่เป็นชุมชนเล็กๆ เริ่มต้นเมื่อ พ.ศ.2525 ชาวบ้านมีอาชีพรับจ้างวาดลายและลงสีเครื่องเบญจรงค์ ซึ่งแต่ละชิ้นต้องใช้เวลา 3-4 วัน ต้องมีความละเอียดในการลงวาดลาย และแต่งแต้มสีสันลงบนผิวกระเบื้องสีขาวให้เกิดความสวยงาม และเต็มเปี่ยมด้วยคุณค่าของความเป็นเครื่องเบญจรงค์

คำว่า **“เบญจรงค์”** แปลว่า 5 สี มีความหมายตามความเชื่อทางพุทธศาสนา ประกอบด้วย **สีดำ สีเขียว สีเหลือง สีแดง และสีขาว** แม้ว่าในปัจจุบันได้มีพัฒนาการเพิ่มเติมสีสันให้หลากหลายขึ้นก็ตาม แต่เครื่องเบญจรงค์ทุกชิ้น ก็ยังต้องคงมีสีทั้งห้าอยู่เสมอ เพื่อยังคงคุณค่าของความประณีต และเป็นการบอกเล่าเรื่องราวของภูมิปัญญาไทยและเอกลักษณ์ไทย

หมู่บ้านเบญจรงค์ **มีกิจกรรมน่าสนใจ** คือ การสอนให้เด็กนักเรียนหรือผู้ที่ต้องการมีอาชีพได้เข้ามาเรียนรู้ฝึกหัดการเขียนลวดลายและการลงสีส้น เพื่อนำไปประกอบอาชีพได้ต่อไป หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ยังเป็น **หมู่บ้านท่องเที่ยว** ที่ให้มีการเรียนรู้ **“วิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาชาวบ้านของชุมชน”** นอกจากนี้ยังมี **โฮมสเตย์** ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาพัก และเรียนรู้การทำเบญจรงค์ ได้ด้วยค่ะ

“...และเพื่อให้ชุมชนฯ เลื่อนหายไปจากสังคมเมือง ชาวบ้านทุกคนจึงยินดีให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปสัมผัสประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของคนที่มีลักษณะเฉพาะถิ่น แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ทดลองเขียนลวดลายเครื่องเบญจรงค์ด้วยตนเองเป็นของที่ระลึก มีครูผู้ชำนาญการเป็นผู้ถ่ายทอดให้อย่างถูกต้องด้วย..”

เดินทางต่อไปที่ หมู่บ้านชายทะเลบางกระเจ้า ด.บางบ่อ จ.สมุทรสาคร เยี่ยมชมและซื้อของฝากของที่ระลึก ประเมณฑลผลิตภัณฑ์จากทะเลโดยตรงของชาวประมง เช่น กะปิ (กุ้ง) เคย ปลากระบอก กุ้ง หอย ฯลฯ ชมวิถีชีวิตชุมชนชาวน้ำ การเก็บหอยแครง และการทำนาเกลือ

รับประทานอาหารกลางวันที่ ร้านวาสนา ที่จัดเมนูอาหารทะเลใหม่สดรสชาดีอร่อย ถูกปาก ถูกใจ ทำให้ลิ้มลอง ได้แก่ ปลากระพงทอดน้ำปลา ต้มยำทะเล ยำทะเลคราม (เมนูพื้นบ้านประจำถิ่น) ทะเลผัดน้ำ กุ้งทอน ผัดผักรวมมิตร และปิดท้ายด้วยขนมหวาน ลอดช่อง วนิดา

อังคณา พุ่มผกา ผู้อำนวยการ ททท. สนง.สมุทรสงคราม (ดูแลพื้นที่สมุทรสงคราม-สมุทรสาคร-นครปฐม) กล่าวว่า ททท.สมุทรสงคราม ร่วมกับธุรกิจนำเที่ยวท้องถิ่น ปลาทุททวีไทย จัดโครงการ กิน-เที่ยว-ท่อง ส่งชมวิถีชุมชน นำนักท่องเที่ยว 150 คน เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวหลากหลายวัยที่มากันเป็นครอบครัวญาติพี่น้อง เพื่อน และผู้ใหญ่วัยเกษียณ ที่มีใจรักการเดินทางท่องเที่ยว มาร่วมกิจกรรมเดินทางท่องเที่ยวไปในแหล่งท่องเที่ยว สัมผัสวิถีชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร และนครปฐม และทำกิจกรรมจิตอาสา

“...แหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชน ประกอบด้วยหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดี หมู่บ้านชายทะเลบางกระเจ้า เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา กับ ททท.สำนักงานสมุทรสงคราม ช่วยพัฒนาฟื้นฟู ศูนย์บูรณาการวัฒนธรรมไทย สายใยชุมชนวัดลำพญา อ.บางเลน จ.นครปฐม ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยเมื่อปีที่แล้ว..”

กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวจิตอาสาจะได้ทำร่วมกับ ททท. ได้แก่ ทาสีกระถางต้นไม้ ปลุกต้นไม้ ปรับปรุงภูมิทัศน์ มอบคู่มือหนังสือพร้อมหนังสือเข้าห้องสมุดชุมชนเสร็จแล้วนักท่องเที่ยวจะได้เดินเที่ยวชมเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน สินค้าในตลาดน้ำวัดลำพญา และเป็นการสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวตามกระแส “ครอบครัวสุขสันต์” และการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามแนวคิด 7 Greens ของ ททท.ด้วย

นักท่องเที่ยวจิตอาสาต่างบอกเล่าถึงความประทับใจและความภาคภูมิใจที่ได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรม ที่สอดคล้องกับแนวทางส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวของ ททท. ภายใต้แคมเปญ **เที่ยวหัวใจใหม่ เมืองไทยยั่งยืน** ด้วยการร่วมมือกันปลูกจิตสำนึก มุ่งเน้นการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ แบบรักษาคุณค่าปกป้อง ดูแล รักษาความมั่นคงของทรัพยากร ซึ่งจะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

คณะนักท่องเที่ยวจิตอาสา 150 คน เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจ และเลือกซื้อสินค้า ของฝาก ของที่ระลึก อุทหนุนพ่อค้า แม่ค้า ที่เปิดตลาดขายของอีกครั้งประสบ-

ปัญหาภัยน้ำท่วมใหม่แล้วก็เดินทางกลับกรุงเทพฯ ใน ขณะที่คุณจะส้อมวลชนยังต้องไปทำงานกันต่อที่ จ.สมุทร-สงครามอีก 1 วันค่ะ

จาก จ.นครปฐม มุ่งตรงสู่ จ.สมุทรสงคราม ไม่พลาต ที่จะต้องไปเดินเที่ยวชม-ชิม-ช็อป ของถูกใจที่ตลาดน้ำ-ยามเย็นอัมพวา และชมวิถีชีวิตชาวชุมชนริมน้ำกันค่ะ เปิดทุกวันศุกร์-เสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลา 12.00-21.00 น. แล้วไปเข้าพักและรับประทานอาหาร มื้อเย็นที่ บ้านอัมพวา รีสอร์ท แอนด์สปา โดยมี วีรเทพ ภิญาญาวศุทธิ (เบียร์) ผู้จัดการฝ่ายขาย ให้การต้อนรับคณะฯ ค่ะ

บ้านอัมพวา รีสอร์ท แอนด์สปา อยู่ริมแม่น้ำ แม่งลองอันงดงาม เป็นที่พักอันดับหนึ่งในพื้นที่ชุมชน แห่งนี้ ที่มาแล้วจะได้รับความประทับใจ ทั้งจากสถานที่ บรรยากาศและอัธยาศัยไมตรีที่เป็นมิตร ตลอดจนกิริยา มารยาทของพนักงานทุกระดับที่ได้พบเจอกัน ห้องพัก แบบเรือนไทยใกล้ชิดธรรมชาติ สวนไม้ดอกไม้ประดับ หลากหลายพรรณที่หาชมได้ยาก

เช้าวันรุ่งขึ้น ได้มาชมบรรยากาศชุมชนริมแม่น้ำ แม่งลอง และรับประทานอาหารเช้าที่ ห้องอาหาร สับนงา มีให้เลือกทั้งอาหารไทยและสากล พร้อมผลไม้ ประจำถิ่นที่ถูกใจดิฉันที่สุดคือ ส้มโอขาวใหญ่ค่ะ

วันนี้มีนัดไปชม แมวไทยโบราณพันธุ์หายาก และเป็นแมวมงคล เช่น วิเชียรมาศ สีสวาด ศุภลักษณ์ โกลนจา ขาวมณี ฯลฯ ที่ศูนย์อนุรักษ์แมวไทยโบราณ จังหวัดสมุทรสงคราม ดิฉันเป็นคนรักและชอบเลี้ยงสุนัข ได้มาพบและฟังเรื่องเล่าของคนรักแมวแล้ว ก็ขอ (แอบ) ปั่นใจมาหลงรักแมวไทยเพิ่มขึ้นด้วยค่ะ

บ้านแมวไทยโบราณ หรือศูนย์อนุรักษ์แมวไทย โบราณ เกิดขึ้นจากการรวมตัวของคนที่นิยมเลี้ยงแมวไทย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์แมวไทยให้คงอยู่ คู่กับประเทศไทยตลอดไป และเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่อง คุณสมบัติของแมว เป็นศูนย์กลางการค้นคว้าวิจัย แลก เปลี่ยนความรู้ระหว่างสมาชิก ประสพการณ์งานวิจัย การผสมพันธุ์แมว ฯลฯ ไม่เก็บค่าเข้าชมเพราะไม่ได้ทำ เป็นธุรกิจ หากใครมาแล้วต้องการสมทบทุนค่าอาหาร

และค่าใช้จ่ายต่างๆเกี่ยวกับแมวก็ก็นหยอดเงินลงในตู้ค่า-อาหารแมวได้ หรือจะซื้อสินค้าที่ระลึกก็ได้

ก้านันปรีชา พุคะบุตร เจ้าของศูนย์อนุรักษ์-แมวไทย ซึ่งตั้งอยู่ที่ ต.แควอ้อม อ.อัมพวา เล่าให้ฟังว่า แมวไทย เป็นแมวพันธุ์แท้ที่สืบเชื้อสายมาจาก แมว-โบราณ และได้รับการยกย่องว่า เป็นแมวขนสั้นที่สวยงาม สว่างที่สุดในโลก มีลักษณะเด่นมองเห็นได้ชัดเจน ตั้งแต่ ศีรษะไม่กลมหรือแหลมจนเกินไป หน้าผากกว้าง จมูกสั้น หูตั้งสั้น ลำตัวเพรียวบาง รูปร่างขนาดปานกลาง ขา เรียวยาวได้สัดส่วนกับลำตัว ขนแน่นอ่อนนุ่มไปทั้งเรือน ร่าง หางยาว โค้งทางใหญ่ ปลายหางเรียวแหลมชี้ตรง ที่สำคัญคือมีสีนงนวลแตกต่างจากแมวพันธุ์อื่นๆ

แมวไทยยังมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ มีความ ฉลาด ซื่อสัตย์ รักอิสระ และมีความเป็นตัวของตัวเอง รู้จักคิด และรู้จักประจบเอาใจ รักบ้านรักเจ้าของ ซึ่ง ก้านันปรีชาบอกว่า แมวไทยก็มีนิสัยเหมือนกับ “คนไทย”

ตามหลักฐานที่ปรากฏอยู่ใน สมุดข่อยโบราณ (สมัยสุโขทัย) มีบันทึกไว้ว่า แมวไทยมีทั้งหมด 23 ชนิด แบ่งเป็น แมวมงคล 17 ชนิด และแมวร้ายให้โทษ 6 ชนิด ปัจจุบันมี แมวมงคลเหลืออยู่เพียง 4 ชนิด คือ วิเชียรมาศ สีสวาด (แมวโคราช / มาเลศ / ดอกเสลา) ศุภลักษณ์ (ทองแดง) และโกลนจา (ดำปลอด) ส่วน แมวขาวมณี (ขาวปลอด) จัดว่าเป็นแมวมงคลของไทย แม้ว่าจะไม่มีปรากฏอยู่ในสมุดข่อยโบราณ เชื่อกันว่าอาจ เป็นเพราะเพิ่งมาถือกำเนิดในช่วงต้นยุคสมัยกรุงรัตน-โกสินทร์

แมวไทยโบราณที่สูญหายไปจากประเทศไทย

เมื่อครั้งเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 (พ.ศ.2310) เนื่องจากแมวไทยสมัยนั้นถือว่าเป็นสัตว์มงคลและมีราคาแพงเลี้ยงได้เฉพาะเจ้านายในวังเท่านั้น เมื่อแพ้สงครามทั้งคนและแมวจึงถูกกวาดต้อนไปยังประเทศเพื่อนบ้าน มีเรื่องเล่าสืบต่อกันมาว่า แมววิเชียรมาศนั้นมีความฉลาดจึงหลบซ่อนตัวอยู่วังได้ โดยที่ข้าศึกไม่เห็น ส่วนแมวสีสวาดสามารถวิ่งหนีเข้าไปซ่อนตัวอยู่ในป่า จึงทำให้แมวทั้งสองชนิดนี้จึงรอดพ้นจากการถูกจับ

แมววิเชียรมาศ (SIAMESE) เป็นแมวที่เลี้ยงไว้ในพระราชสำนัก เป็นแมวหน้าโศคลาก มีลักษณะเด่น คือ มีตาสีฟ้าสดใสเหมือนตาฝรั่ง สีขนลำตัวเป็นสีครีม และมีแต้มเข้ม 9 ตำแหน่ง เรียกว่า แต้มสี่ครึ่ง (SEAL POINT) บริเวณหน้า หูทั้งสองข้าง ขาทั้งสองข้าง หาง และอวัยวะเพศ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 มีพระราชดำริว่า แมวไทยเป็นสัญลักษณ์ของชาติ ที่จะทำให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกได้รู้จักประเทศไทยมากขึ้น พระองค์เคยพระราชทานแมววิเชียรมาศคู่หนึ่งให้กับกงสุลอังกฤษประจำประเทศไทย ต่อมาแมวคู่นี้ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดแมว แมววิเชียรมาศของไทยหรือ SIAMESE CAT จึงโด่งดังไปทั่วโลก ในเรื่องความฉลาดและความสวยงาม

แมวสีสวาด หรือแมวโคราช (SILVER BLUE) สมัยโบราณเรียกว่า แมวมาเลศ หรือแมวดอกเลา เรียกว่าแมวโคราชตามถิ่นกำเนิด เพราะพบที่อำเภอพิมาย จ. นครราชสีมา เชื่อว่าเป็นแมวแห่งโศคลาก มีสีขนคล้ายสีเมฆ ตาสีเหลืองเปรียบประดุจข้าวกล่ำ แมวชนิดนี้

จึงถูกนำไปใช้ในพิธีแทนนางแมวขอฝนในสมัยโบราณ

แมวศุภลักษณ์ หรือแมวทองแดง (COPPER) มีขนสีน้ำตาลเข้มเหมือนสีทองแดงเสมอกันทั้งตัว ตาสีเหลืองเป็นประกาย มีข้อสันนิษฐานว่า แมวพม่า (BERMESE CAT) มีลักษณะคล้ายคลึงกับแมวศุภลักษณ์ของไทยที่หลงเข้าไปอยู่ในประเทศพม่า เมื่อครั้งเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นแมวที่ ดร.โจเซฟ ชีทอมสัน ชาวอเมริกัน ได้นำลูกแมวจากประเทศพม่าไปพัฒนาสายพันธุ์ และจดทะเบียนที่ประเทศอังกฤษ ด้วยเห็นว่ามียูปร่างลักษณะดี

แมวโกนจา หรือ แมวดำปลอด (BOMBAY) มีอีกชื่อว่า “ดำมงคล” เนื่องจากขนสีดำทั้งตัว ไม่มีสีอื่นแซม ตาสีเหลืองดอกบวบแรกแย้ม เดินทอดเท้าเหมือนสิงโต เชื่อว่าผู้ใดเลี้ยงไว้จะมีสมบัติมากมาย

แมวขาวมณี หรือแมวขาวปลอด ปัจจุบันนิยมเลี้ยงกันมาก เพราะมีความเชื่อเหมาะกับการเลี้ยงไว้ดูเล่น เป็นแมวไทยมงคลอีกชนิดหนึ่ง แต่ไม่ได้ถูกบันทึกไว้ในสมุดข่อยโบราณ (สมัยสุโขทัย) มียูปร่างขนาดกลาง ขนสีขาวล้วนแน่น อ่อนนุ่ม ศีรษะคล้ายรูปหัวใจ หน้าผากใหญ่และแบน มีสามลักษณะคือ มีตาสีฟ้าทั้งสองข้าง มีตาสีเหลืองทั้งสองข้าง และตาสองสี (ข้างหนึ่งเป็นสีฟ้า อีกข้างเป็นสีเหลือง)

รับประทานกลางวันแบบชาวทะเลที่ ร้านอาหาร ไชยกระเดื่องชาวเล บ้านคลองช่อง พังงา กับ พี่ชั้น เจ้าของร้านลงมือโข่วฝีมือ พร้อมแนะนำเมนูประจำร้าน หอยลายผัดน้ำพริกเผา แกงส้มชะอมปูทะเล ปลาหมอตะเลแดดเดียว น้ำพริก-ปลาทุ-ใบชะคราม ฯลฯ อิ่มอร่อยครบสูตรเดินทางกลับกรุงเทพฯ กันค่ะ

วิถีชุมชนเป็นเสมือน “มรดกอันล้ำค่า” ของทุกคน เป็นแหล่งเรียนรู้ ถิ่นที่อยู่อาศัยและทำมาหากินหวังใจไว้ว่า คนในพื้นที่จะร่วมมือกันดูแลสภาพแวดล้อมของธรรมชาติ ไม่ให้สูญสลายหายไปจากประเทศไทยเหมือนแมวไทยโบราณบางชนิดที่ไม่อาจเรียกกลับคืนมาเป็นของไทยดั้งเดิม

